

Finansiering af professionsbacheloruddannelserne

Notat af Mads Samsing, 2. september 2009

I det forgangne år har flere politikere efterspurgt en debat om den nuværende finansiering af uddannelsessystemet, særligt taxametersystemet, der ikke i tilstrækkelig grad tager højde for de udfordringer, der er. Uddannelsesinstitutioner, organisationer m.fl. er så småt begyndt at byde ind. Undervisningsministeriet iværksat et eftersyn af systemet. Det er dog ikke ministeriets hensigt at lave grundlæggende forandringer. Notatet beskriver det nuværende finansieringssystem for professionsbacheloruddannelserne.

Overordnet om det nuværende bevillingssystem

Uddannelsesinstitutionernes samlede bevillinger er sammensat af en række tilskud. Institutionerne modtager et grundtilskud (også kaldet institutionstilskud), der er uafhængigt af antallet af studenterårsværk¹. Grundtilskuddet udmøntes til de enkelte institutioner efter bl.a. et arealbestemt kriterium. I 2010 modtager professionshøjskolerne og ingeniørhøjskolerne tilsammen 167,1 mio. kr. i grundtilskud.

Foruden grundtilskuddet modtager institutionerne et taxametertilskud, der udgør langt størstedelen af det samlede tilskud. Dertil kommer diverse puljemidler, hvor særligt globaliseringsmidlerne udgør en væsentlig del i disse år. Taxametersystemet og puljesystemet er gennemgået i de følgende afsnit.

Nogle professionshøjskoler varetager funktionen som center for undervisningsmidler (CFU), og modtager også tilskud til det. CFU'erne har til formål at etablere og vedligeholde undervisningsmidler til udlån til uddannelsesinstitutioner, informere og rådgive om anvendelse af undervisningsmidler m.v. Tilskuddet til CFU funktionen ved professionshøjskolerne udgør i 2010 i alt 228,8 mio. kr.

Uddannelsesinstitutionerne er selvejende institutioner under staten. Dvs. at de ledes af en bestyrelse og selv foretager prioriteringer indenfor den økonomiske ramme, de har, hvoraf størstedelen altså er de statslige tilskud. Institutionerne har desuden mulighed for at drive forskellige former for indkomstdækket virksomhed. Det er bl.a. udbud af efter- og videreuddannelse, medfinansierede udviklingsprojekter etc.

¹ Studenterårsværk (STÅ) svarer til ét års fuldtidsstudium med beståede prøver.

Taxametersystemet

Det største tilskud er taxametertilskuddet. Taxametersystemet blev senest revideret og omlagt med flerårsaftalen fra 2001, hvor nogle takster blev sænket og nye blev tilføjet. Bl.a. blev praktiktaxameteret sænket markant, hvilket praktikkoordinatorerne på socialrådgiveruddannelserne ofte bemærker. Flerårsaftalen fra 2001 er nærmere gennemgået i et senere afsnit.

For professionsbacheloruddannelserne er der 5 forskellige takster. Selvom der er flere takster udbetales det samlede taxametertilskud som ét tilskud. For socialrådgiveruddannelsen er taksterne i 2010 sat til:

Undervisningstakst	37700
Færdiggørelsestakst	9000
Fællesudgiftstakst	8300
Bygningstakst	6900
Praktiktakst	11900

Table 1. Gældende takster per studenterårsværk for socialrådgiveruddannelsen (2010). Ekskl. moms.

Taksterne fremskrives årligt med løn- og prisudviklingen og afrundes til nærmeste 100-kr. Takstfremskrivningen sker dog med udgangspunkt i det uafrundede beløb. Den løn- og prisudvikling, taksterne fremskrives med, er et såkaldt vægtet gennemsnit af lønudviklingen (der vægter 60%) og prisudviklingen (der vægter 40%). Hvordan taksterne skal reguleres fastsættes i finansministeriet. F.eks. hvis udgangspunktet er en takst på 31.047 kr., og takstreguleringen i det 1. år er sat til 2,3%, i det 2. år 3,1% og i det 3. år 2,7% vil det se ud som følger:

Udgangspunkt	Uafrundet	Afrundet
31047	31761	31800
31761	32746	32800
32746	33630	33600

Table 2. Eksempel på takstudvikling over 3 år.

Taxametertilskuddet udbetales på baggrund af allerede afholdt aktivitet. Dvs. at det sker med en vis forsinkelse i forhold til antallet af studerende. Grundlaget for taxametertilskuddet opgøres per 1. oktober, og udmøntes per 1. januar det følgende år. Forsinkelsen er altså ca. 1/2 år i forhold til studiestart i september. Hvis et eventuelt februaroptag forøges med flere studerende end forventet per 1. oktober, reguleres der først herfor i tilskuddet per 1. januar det følgende år.

Globaliseringsmidler og trepartsmidler

Foruden taxametertilskuddet udgør forskellige puljemidler en væsentlig del af uddannelsesinstitutionernes økonomi. I disse år er det særligt globaliseringsmidlerne, der fylder meget. Globaliseringsmidlerne er et resultat af globaliseringsaftalen fra 2006, hvor der blev afsat 10 mia. kr. i perioden frem til 2012.

Globaliseringsaftalen indeholder en række målsætninger. Bl.a. en målsætning om, at mindst 95% af en ungdomsårgang i 2015 skal gennemføre en ungdomsuddannelse, og at mindst 50% skal gennemføre en videregående uddannelse. Globaliseringsmidlerne er fordelt på nogle puljer, hvor der er afsat midler til 95%-målsætningen og 50%-målsætningen. Der er desuden afsat midler til forskning og udvikling.

Professionshøjskoler og universiteter får andel i puljen til 50%-målsætningen og puljen til forskning og udvikling ved at indgå en udviklingskontrakt med Undervisningsministeriet henholdsvis Videnskabsministeriet. Kort fortalt er en udviklingskontrakt en kontrakt, der indeholder en række mål indenfor typisk tre ministerielt fastsatte områder og eventuelt et 4. område fastsat af uddannelsesinstitutionen selv. Til målene skal være milepæle og måleindikatorer. På Undervisningsministeriets område er kontrakternes varighed typisk ét år.

I 2009 modtog professionshøjskolerne ca. 225 mio. kr. fra globaliseringspuljen, heraf 74 mio. kr. fra puljen til forskning og udvikling. Der var bl.a. også afsat 40 mio. kr. til øget gennemførelse. Langt hovedparten af globaliseringsmidlerne er hidtil gået til universiteterne, særligt hvad gælder midlerne fra puljen til forskning og udvikling.

Professionshøjskolerne tilføres i disse år desuden *trepartsmidler*. Trepartsmidlerne kommer fra den trepartsaftale, regeringen indgik med Kommunernes Landsforening og Danske Regioner samt de faglige hovedorganisationer FTF, LO og Akademikernes Centralorganisation i sommeren 2007. Trepartsmidlerne er afsat til mere specifikke indsatsområder end globaliseringsmidlerne. Blandt andet modtager professionshøjskolerne i 2010 31 mio. kr. til styrkelse af lærernes grunduddannelse og 5,2 mio. kr. til at øge rekruttering og gennemførelse på sygeplejerskeuddannelsen.

Effektiviseringskrav og takstreduktioner

I de senere år er der gennemført en række takstreduktioner som følge af effektiviseringskrav til institutionerne. Som eksempler kan nævnes de fælles statslige indkøbsaftaler og digitaliseringen af SU. De fælles statslige indkøbsaftaler har betydet reduktioner i undervisnings- og fællesudgiftstaksterne på 0,3% i 2008 og 0,2% i 2009. Digitaliseringen af SU'en har medført en reduktion af fællesudgiftstaksten på 0,2% i 2009. Takstreduktionen som følge af digitaliseringen af SU'en er blevet i uddannelsessystemet. Derimod er takstreduktionerne som følge af de fælles statslige indkøbsaftaler trukket ud af uddannelsessystemet, og brugt til at finansiere politi- og fødevarerforlig.